

Namn att minnas

Gustaf von Platen

Svenska Dagbladets nye chefredaktör började sin karriär som dagstidningsjournalist i LO:s Aftontidningen.

Stopp. Det är inte så farligt som det låter.

Han medverkade i AT uteslutande som konstkritiker, och detta var i den gråa forntid, då konsten ännu ansågs vara konst och inte klasskamp. Bakgrunden var följande.

Gustaf, gemenligen kallad Buster (enligt uppgift efter en under barndomsåren älskad seriefigur) von Platen hörde till kretsen av Ragnar Josephsons lärjungar i Lund, där han år 1940 tog en fil kand med konsthistoria som huvudämne. Under beredskapsåren lärde han i det militära känna två personer, som skulle få avgörande betydelse för hans framtid. Den ene var Stig Ahlgren, vilken när han väl blivit kulturredaktör i AT lockade von Platen — som redan övat sin penna i Lundagård — att bli tidningens konstkritiker. Den andre var Carl-Adam Nycop, vilken sedan han väl startat den numera avsomnade tidskriften Allt — som onekligen gjorde skäl för sitt namn — skyndade att försäkra sig om Busters tjänster. Detta ledde småningom till att denne dels blev Nycops efterträdare som chefredaktör för Allt, dels flyttade över sin konstkritiska verksamhet till den med Nycop som redaktionschef nystartade Expressen.

Sedan von Platen kompletterat sin journalistiska erfarenhet under ett år som Handeltidningens Pariskorrespondent, bedömdes han av herrarna i Ahlén & Åkerlunds ledning mogen för mera maktpåliggande uppgifter. År 1951 utsågs han till chefredaktör för förlagets sk flaggskepp, Vecko-Journalen, i vilken befattning han kvarstod till 1965. Under denna tid, närmare bestämt 1963, genomfördes sammanslagningen mellan Vecko-Journalen och Idun, en på flera sätt ömtålig operation. Den leddes med fast men lätt hand av Gustaf von Platen, som alltså under ett par år var chef för den sk Idun-Vecko-Journalen.

Det fanns otacksamma människor, som inte tyckte att han lyckades särskilt bra som redaktör för V-J. Han behövde inte mer än

avgå för att de skulle få anledning att ändra uppfattning. Mycket snart efter sin sorti framstod han som en ljusgestalt i denna tidnings historia. Inte nog med det. Han lämnade V-J för det svåra uppdraget att introducera en ny, modern ekonomisk veckotidskrift av amerikanskt snitt på den svenska marknaden. Det var inte så värst många som trodde att han skulle gå i land med det. Men i samarbete med skickliga medhjälpare — han har alltid förstått att omge sig med duktigt folk — lyckades han göra Veckans Affärer till en betydande journalistisk framgång. Den visade sig fylla ett behov, som man varit långt ifrån säker på att det verkligen funnits.

Därtill kom att Buster von Platen som ordförande i Publicistklubben 1966—70 gjorde en insats, vilken gott kan kallas lysande. Han gav prov på en initiativförmåga, en uppslagsrikedom och en koncilians (kollegerna i Bonnierkoncernen brukar tala om hans "bedövande" koncilians), som kom den ärevärdiga klubben att under hans ledning vakna till om inte precis nytt så i alla fall betydligt livligare liv. En av hans företrädare på posten — själv en förgrundsfigur i svensk presshistoria — har karakteriserat honom som den bästa ordförande PK haft i modern tid.

Slutligen har von Platen på senare år visat en alldeles ny och alldeles avgjort intressant sida av sitt journalistiska jag, nämligen som politisk kommentator i V-J, där han sedan åtskillig tid ganska regelbundet författar den ledarbetonade krönikan. Efter en begripligt nog tämligen trevande början har han även på detta område funnit sin form. Han har hållit en efterhand alltmer vad man skulle kunna kalla moderatliberal linje och även den, som har en annan mening om gamla riksdagshusets framtid eller Maos lämplighet som nobelpristagare i litteratur, måste ge sitt erkännande åt den humana common sense och den stilistiska ackuratess, som präglar hans artiklar.

År 1968 lämnade von Platen Veckans Affärer för att bli chef för Ahlén & Åkerlunds specialtidningsförlag. Där har hans kanske vik-

tigaste sysselsättning de senaste åren varit att förbereda en ev Dagens Affärer, alltså en dagstidning som skulle bli ett slags svensk motsvarighet till Financial Times eller Wall Street Journal. Under den långa tid von Platen ägnat sig åt Veckans resp Dagens Affärer har han av naturliga skäl fått icke blott en god inblick utan också goda försänkningar i svenskt näringsliv. Det var därför kanske mindre överraskande än det kunde synas att de herrar från näringslivet, som i och med bildandet av Svenska Dagbladets handelsbolag påtagit sig ansvaret för tidningens framtid skulle vända sig till honom när det gällde att finna en ny chefredaktör för Svenska Dagbladet. Man kanske kan tillägga att det låg så mycket närmare till hands som det inom SvD:s redaktionsklubb försports ett betydande intresse för Buster von Platens kandidatur. Hur experimentet med en liberal veckotidningsjournalist som ledare för Sveriges enda stora moderata dagstidning (somliga kanske skulle vilja säga Sveriges enda konservativa rikstidning) kan komma att utfalla är det givetvis för tidigt att yttra sig om; den nye chefredaktören tillträder formellt sin befattning först vid årsskiftet.

Gustaf von Platen tillhör en högt begåvad brödratrio. Hans äldre bror är den elegante — och när han vill arrogant — ambassadören, friherre Carl Henrik von Platen, numera Johnsonkoncernens Parischef. Hans yngre bror

är den briljante — och när han vill bitande kvicke — litteraturhistorikern, professor Magnus von Platen. Man kan måhända beteckna Gustaf som ett mellanting mellan bröderna. Han har ingenting av Carl Henriks arrogans och Magnus bitskhet. Men han är älskvärd, smidig, kallblodig och kultiverad, en man av värld i det svenska pressvimmel och ytterst representativ — särskilt för sig själv, har någon tillagt.

Vad tänker han nu göra med SvD? Han är säkerligen tillräckligt klok och erfaren för att inse att det — med Christian Günthers ord i ett något annat sammanhang — inte går att vända ett gammalt regalskepp på en femöring. Men SvD har genomgått flera faser. Under det »nya» SvD:s första tid, på 90-talet och fram till första världskriget, Heidenstams och Levertins epok, hade tidningen samma politiska program som Harald Hjärne, »försvar och reformer», var helt partioavhängig och var öppen för alla vettiga, nya idéer på skilda fält. Från 1914 blev SvD under händelsernas tryck klart högerbetonad och har så förblivit. Kanhända ämnar Buster von Platen med fasthållande vid den kulturkonservativa grundåskådning, som ger SvD dess främsta existensberättigande och fö är återopad i dess stiftelseurkund, på ett eller annat sätt återknyta till »kulturduvornas» era? Det kan endast framtiden utvisa.

GU